

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
БІБЛІОТЕКА

**«БІБЛІОТЕКА У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського)»**

**Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної
конференції**

**17 листопада 2022 року
м. Одеса**

Одеса – 2023

УДК 021:027.7(477.74)(043.2)

Упорядники: кандидат мистецтвознавства, директор бібліотеки О. П. Спасскова, зав. відділом бібліотеки І. В. Панченко, бібліограф 2-ї категорії О. А. Максим.

**Схвалено рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 5 від 24.11.2022р.)**

Бібліотека у сучасному інформаційному просторі: проблеми та перспективи (до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського) : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної конференції (17 листопада 2022 р., м. Одеса) / упоряд. О. П. Спасскова, І. В. Панченко, О. А. Максим. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2023. – 175 с.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%9C%D1%83%D0%B4
%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BE

4. Офіційний сайт бібліотеки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. URL : <https://tnu.edu.ua/struktura/biblioteka/>

5. Про введення воєнного стану : Указ Президента України від 24. 02. 2022 р. №64/2022 URL : <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

Тетяна Володимирівна Каштанова,
кандидат історичних наук,
завідувачка відділом бібліотечно-інформаційних технологій
та наукової обробки документів,
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН
м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА БІБЛІОТЕКА НААН В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

***Ключові слова:** електронний документ, бібліотека, оцифрування, користувач, інформаційний ресурс.*

В Україні агропромисловий комплекс традиційно вважається одним із основних сегментів вітчизняної економіки, подальший розвиток якого неможливий без науково-інформаційного супроводження.

Аграрна наука потребує не тільки оптимального інформування в межах країни, але й доступу до світових інформаційних ресурсів та оперативного інтегрування до них досліджень вітчизняних учених.

Інтеграція і глобалізація науки вимагає нових підходів щодо її інформаційного забезпечення через розроблення стратегії модернізації бібліотечно-інформаційної діяльності шляхом реалізації державних та міжнародних програм, проєктів, забезпечення вільного доступу громадян до світових інформаційних ресурсів, розвитку ідеології соціально-інформаційної рівності й доступності інформації з одночасним застосуванням єдиних стандартів, протоколів, гетерогенного наукового середовища.

Дослідженням світової системи наукової аграрної інформації присвячували свої публікації окремі вітчизняні та зарубіжні науковці. Питання неодноразово розглядалося на

наукових конференціях, нарадах і зборах, знаходило відображення у різного роду концепціях, програмах та законах.

Наразі особливо підкреслюється роль наукової бібліотеки, визначаються її завдання в процесі формування нового інформаційного суспільства. Це зумовило необхідність перегляду традиційних функцій наукових бібліотек із погляду нових інформаційних технологій.

Змінюється статус традиційної наукової бібліотеки: відбувається еволюція у напрямі від пасивного «паперового» книгосховища до активного розповсюджувача електронних інформаційних ресурсів, що стали суттєвим й все більш важливим компонентом бібліотечних фондів.

Нині перед Національною науковою сільськогосподарською бібліотекою НААН та й перед іншими науковими бібліотеками стоїть завдання кардинального вдосконалення інформаційного забезпечення аграрної галузі у контексті сталого розвитку суспільства та державотворчих процесів, що передбачають, зокрема, досягнення нового рівня обслуговування вчених, спеціалістів, дослідників на основі традиційних та новітніх інформаційних продуктів і послуг.

Так, у 2000 р. розпочалося формування електронного каталогу (ЕК) «УКРАПРОТЕКА» за допомогою системи автоматизації бібліотек (САБ) ІРБІС. «УКРАПРОТЕКА» включає анотовані бібліографічні записи на книги, брошури, журнали, електронні документи, ресурси Internet та інші документи з колекції Бібліотеки. ЕК ННСГБ НААН являє собою автоматизований банк даних з найактуальніших питань різнопланового інформаційного забезпечення. Арсенал його об'єднує більше 25 баз даних.

На сьогодні вже понад 60% всього документного контенту бібліотеки представлено в електронному вигляді і демонструється через електронний ресурс, який з 2015 р. включений до переліку міжнародних науково-технічних баз даних та довідкових ресурсів з питань сільського господарства та суміжних галузей, до яких надається безоплатний доступ в Інтернеті. Працювати з ним можна в мережі Інтернет через сайт книгозбірні (dnsgb.com.ua) та з внутрішнього сайту (<https://dnsgb.naanu>). Це уможлиблює його ефективне використання й сприяє міжнародному обміну [1].

Варто зазначити, спочатку непередбачуваність у вигляді епідемії COVID-19, а потім військове вторгнення РФ на територію України поставили всю бібліотечну спільноту у ситуацію швидкого реагування і розвитку нових форм співпраці. Військові події протягом трьох-чотирьох місяців взагалі призупинили процес документопостачання до фондів ННСГБ НААН. Колектив бібліотеки продовжував працювати дистанційно, надаючи своєму

користувачу інформацію через послугу «віртуальна довідка». Також приймав активну участь дистанційно у вебінарах, конференціях, курсах, семінарах тощо. Представлено велику кількість віртуальних виставок на різні сільськогосподарські тематики.

Повноцінне відновлення діяльності бібліотеки не відбулось. Треба чітко усвідомити, що війна завдала великих збитків всім сферам нашого суспільства.

В умовах воєнного стану ННСГБ НААН намагається бути ближче до кожного користувача, пропонуючи скористатися широким спектром бібліотечно-інформаційних онлайн послуг. Сьогодні електронний документ (ЕД) став невід'ємною частиною інформаційних ресурсів для багатьох вчених та спеціалістів. На цьому виді наповнення фонду потрібно зробити акцент, а саме зміни у комплектуванні. Процес оцифрування власних документів з фондів ННСГБ НААН дає змогу зберігати й ефективно їх використовувати. Особливо коли установа володіє Фондом видань з сільськогосподарської тематики, надрукованих у XIX столітті (1802–1900). Їх, за розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1038-р (свідоцтво №117, серія АА, від 3 вересня 2009 року), внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання. Тому оцифрування є першочерговим серед пріоритетних завдань для ННСГБ НААН. Адже оцифрування інформації в ідеалі забезпечує збереження раритетів для майбутніх поколінь. Більше того, відкриваються абсолютно нові можливості поширення унікальних матеріалів, що існують лише в одному екземплярі та стають доступними великій аудиторії на необмеженій території [2].

Задовольняти інформаційні потреби користувачів, забезпечуючи вільний доступ до інформації саме в цьому полягає одна з найважливіших функцій ННСГБ НААН нової генерації. Вільний доступ до ресурсів це не просто одна із форм організації використання бібліотечного фонду, це свобода вибору користувачем із усіх багатств ресурсів, послуг і можливостей бібліотеки, у тому числі потенційних.

Література

1. Kashtanova T., Pylypenko L. Development of library and information products in the NSAL of the NAAS with innovative approaches. *LOGOS*. Paris, 2022. P. 428–430.
2. Вергунов В. А. Оцифрування бібліотечного фонду Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України: пріоритетний напрям його збереження та репрезентації. *Бібліотечний вісник*. 2020. №1 (255). С. 9-13.